

Olsztyn, 4 marca 2019 r.

WARMIŃSKO-MAZURSKI
URZĄD WOJEWÓDZKI
w Olsztynie
10-575 OLSZTYN
Al. Marszałka Józefa Piłsudskiego 7/9

PS-IV.431.1.33.2018.UR

Pani Marianna Idzikowska
Kierownik
Środowiskowego Domu
Samopomocy „Wyspa”

ul. Jacka Kuronia 14
10-165 Olsztyn

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie przeprowadził w dniach 19-23 listopada 2018 r. kontrolę kompleksową Środowiskowego Domu Samopomocy „Wyspa” w Olsztynie, zwanego dalej ŚDS/Dom. Kontrola przeprowadzona została w siedzibie jednostki kontrolowanej.

Kontrolę przeprowadzono na podstawie art. 22 pkt 8 oraz art. 127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 1508 ze zm.), rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz.U. Nr 61, poz. 543 ze zm.) oraz upoważnienia Wojewody Warmińsko-Mazurskiego Nr FK-IV.0030.922.2018 z dnia 31.10.2018 r.

Przedmiotem kontroli była ocena sposobu funkcjonowania Środowiskowego Domu Samopomocy, spełniania standardu usług świadczonych przez Dom oraz kwalifikacji zawodowych kierownika jednostki i osób wykonujących usługi.

Ustalenia kontroli zostały zawarte w protokole, podpisanym przez Panią bez zastrzeżeń w dniu 30.01.2019 r. (data wpływu do tut. Urzędu: 4.02.2019 r.).

Ustaleń kontroli dokonano na podstawie analizy dokumentów, wizji lokalnej, obserwacji uczestników, rozmów z nimi oraz wyjaśnień i informacji udzielonych w związku z prowadzoną kontrolą przez Panią oraz osoby wykonujące usługi.

Na podstawie przeprowadzonej kontroli działalność Środowiskowego Domu Samopomocy „Wyspa” w Olsztynie, w zakresie spraw objętych kontrolą, oceniona została pozytywnie z nieprawidłowościami.

Środowiskowy Dom Samopomocy „Wyspa” w Olsztynie prowadzony jest przez Gminę Olsztyn. Placówka funkcjonuje w strukturze Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Olsztynie, zwanego dalej MOPS.

ŚDS „Wyspa” do 29 czerwca 2018 r. mieścił się w Olsztynie przy ul. Wyspiańskiego 2, a od 2 lipca 2018 r. mieści się w Olsztynie przy ul. Jacka Kuronia 14.

Dom jest lokalnym ośrodkiem wsparcia dziennego pobytu, ma 59 miejsc. Swym zakresem działania obejmuje miasto Olsztyn. Przeznaczony jest dla osób przewlekle psychicznie chorych, osób upośledzonych umysłowo oraz osób wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych (typ A,B,C).

W okresie prowadzenia kontroli ŚDS funkcjonował w oparciu o dokumenty wymienione w § 4 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy (Dz.U. Nr 238, poz. 1586 ze zm.) – zwanego dalej rozporządzeniem w sprawie śds. Dokumenty jednostki, o których mowa w § 4 ust.1 pkt 2 i 3 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy, zostały uzgodnione z wojewodą i zatwierdzone przez jednostkę prowadzącą, z wyjątkiem nowego regulaminu organizacyjnego ŚDS, który 2 listopada 2018 r. został uzgodniony z Wojewodą. Ustalono, że w dniu 16 listopada 2018 r. regulamin wpłynął do Urzędu Miasta w Olsztynie w celu jego zatwierdzenia.

Sprawozdanie z działalności Domu za rok 2017 zostało przekazane do Wydziału Polityki Społecznej w Olsztynie oraz jednostki prowadzącej w terminie zgodnym z § 25 ust. 3 rozporządzenia w sprawie śds.

Ustalono, że w okresie objętym kontrolą Dom funkcjonował bez przerw w czasie ferii letnich i zimowych. ŚDS nie prowadził zajęć klubowych dla osób oczekujących na przyjęcie i byłych uczestników Domu.

Według stanu na dzień 19.11.2018 r. w ŚDS „Wyspa” było 56 uczestników. Dom posiadał 3 wolne miejsca.

Ustalono, że w ŚDS funkcjonował zespół wspierająco-aktywizujący. Przy wyliczeniu wskaźnika zatrudnienia pracowników ww. zespołu uwzględniono 10 pracowników świadczących pracę w ramach 10 etatów w odniesieniu do 59 miejsc w ŚDS. W liczbie pracowników nie uwzględniono 1 terapeuty, ze względu na jego długotrwałą nieobecność w pracy. Ponadto przyjęto, że w każdej chwili na wolne miejsca mogą zostać przyjęte osoby kwalifikujące się do typu B lub C (sytuacja taka wiąże się z wyższym wskaźnikiem zatrudnienia).

Mając powyższe na uwadze stwierdzono, że wskaźnik zatrudnienia pracowników zespołu wspierająco-aktywizującego był niższy niż stanowi wymóg §12 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy.

Na dzień kontroli nie stwierdzono skutków powyższej nieprawidłowości.

Analiza kwalifikacji zawodowych kadry Domu wykazała, że spełnia Pani wymagania kwalifikacyjne dla osób kierujących jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej określone w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz wymagania wynikające z § 9 rozporządzenia w sprawie śds.

Wszystkie osoby wykonujące usługi w ŚDS posiadały kwalifikacje zawodowe odpowiednie do zajmowanych stanowisk, zgodne z wymogami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 maja 2018 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych (Dz.U. z 2018 r., poz. 936) oraz spełniały wymóg w zakresie doświadczenia zawodowego w pracy z osobami z zaburzeniami psychicznymi, określony w § 11 ust. 1 rozporządzenia w sprawie śds.

Ponadto pracownicy, których zakres obowiązków obejmował prowadzenie treningów umiejętności społecznych, posiadali przeszkolenie i doświadczenie, o jakim mowa w § 11 ust. 2 rozporządzenia w sprawie śds.

Ustalenia kontroli w przypadku 1 pracownika wykazały rozbieżność między stanowiskiem pracy, na jakim zatrudniono go w świetle umowy o pracę i obowiązkami powierzonymi mu zakresem czynności, a faktycznie wykonywaną pracą. Zarówno umowa o pracę, jak i zakres czynności dotyczyły stanowiska łączonego, w przeciwieństwie do pracy świadczonej na jednym stanowisku.

Stwierdzona nieprawidłowość skutkowałą wykonywaniem przez ww. pracownika, pracy niezgodnie z częścią umowy o pracę oraz realizacją tylko części zadań wyszczególnionych w podpisanym przez pracownika zakresie czynności i zadań.

W okresie prowadzenia kontroli zakres czynności pracownika został dostosowany do faktycznie stawianych pracownikowi zadań. Natomiast do zakończenia kontroli nie zostały dokonane zmiany w umowie o pracę ww. pracownika (w toku kontroli ustalono, że umowy o pracę z osobą przyjmowaną do ŚDS „Wyspa” podpisywał dyrektor MOPS, co wynikało z faktu, że Dom funkcjonował w jego strukturze).

W toku kontroli ustalono, że obowiązek szkolenia pracowników wynikający z § 23 rozporządzenia w sprawie śds, jednostka realizowała prawidłowo.

Kontrola wykazała, że w okresie objętym kontrolą ŚDS dofinansował studia podyplomowe 1 osobie oraz kurs również 1 osobie. W jednym przypadku, w 2018 r., dofinansowano pracownikowi koszty nauki z zakresu rachunkowości, co było uzasadnione zajmowanym stanowiskiem. Natomiast w drugim przypadku, w 2017 r., pracownikowi dofinansowano kurs z zakresu organizacji pomocy społecznej, mimo, że na zajmowanym przez niego stanowisku pracy, specjalizacja taka nie jest wymagana. Ustalono, że w 2018 r. jednostka nie finansowała ww. specjalizacji.

Zgodnie z art. 122 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, wymóg posiadania specjalizacji z zakresu organizacji pomocy społecznej skierowany jest wyłącznie do osób kierujących jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej. W związku z powyższym nie zachodziła potrzeba uzyskania wskazanej specjalizacji przez pracownika, który nie kierował Domem.

Z dokonanych ustaleń wynika, że ŚDS zapewniał usługi transportowe. Podczas przywozu i odwozu uczestnicy mieli zapewnioną opiekę terapeutów.

Przeprowadzona w toku kontroli analiza losowo wybranych kart drogowych wykazała, że nie zawierały one godzin przywozu i odwozu każdej grupy uczestników.

Powyższe uchybienie skutkuje brakiem możliwości ustalenia, ile czasu przebywali w ŚDS dowożeniu uczestnicy.

W związku z powyższym udzielono Pani instruktą, by w kartach drogowych dokumentować godzinę przyjazdu do ŚDS i wyjazdu z placówki każdej grupy uczestników.

Ustalono, że ŚDS „Wyspa” w Olsztynie nie zatrudniał psychologa, co uniemożliwiało prowadzenie poradnictwa psychologicznego.

Zgodnie z § 14 pkt 4 rozporządzenia w sprawie śds, poradnictwo psychologiczne znajduje się wśród usług, jakie winien świadczyć środowiskowy dom samopomocy.

Powyższa nieprawidłowość skutkowałą brakiem realizacji nałożonego na jednostkę zadania.

Ustalono, że ŚDS „Wyspa” umożliwiał uczestnikom w ramach cateringu spożywanie II dania obiadowego, ale nie korzystali z niego wszyscy uczestnicy (część osób ze względu na

konieczność ponoszenia za nie opłaty). Ponadto w ŚDS w ramach treningu kulinarnego przygotowywane były śniadania, z których korzystali wszyscy uczestnicy Domu. Nie zawsze były to posiłki gorące.

Zgodnie z § 15 rozporządzenia w sprawie śds, Dom umożliwia uczestnikom skierowanym na pobyt dzienny spożywanie gorącego posiłku. W związku z powyższym w czasie prowadzenia kontroli zobowiązała się Pani do wprowadzenia w ŚDS od dnia 20.11.2018 r. gorących posiłków dla wszystkich uczestników, przygotowywanych w ramach treningu kulinarnego. Realizację podjętego zobowiązania rozpoczęła Pani we wskazanym terminie.

Środowiskowy Dom Samopomocy spełniał standard usług w zakresie usytuowania, powierzchni użytkowej przypadającej na jednego uczestnika, w zakresie posiadanych pomieszczeń i ich wyposażenia, w zakresie braku posiadania barier architektonicznych i miał udogodnienia umożliwiające funkcjonowanie osobom niepełnosprawnym, zgodnie z wymogami § 18 pkt 1-6 rozporządzenia w sprawie śds.

Kontroli poddano losowo wybraną dokumentację indywidualną uczestników oraz dokumentację zbiorczą jednostki. Stwierdzono, że rodzaj prowadzonej dokumentacji, zarówno indywidualnej jak i zbiorczej, odpowiadał wymogom rozporządzenia w sprawie śds.

W skontrolowanej dokumentacji indywidualnej nie stwierdzono nieprawidłowości. Ustalono, że poza 5 nowo przyjętymi uczestnikami, wszyscy mieli opracowane indywidualne plany postępowania wspierająco-aktywizującego. Sposób ich prowadzenia nie budził zastrzeżeń. Były one realizowane w porozumieniu z uczestnikiem lub jego opiekunem, zgodnie z § 13 ust. 1 rozporządzenia w sprawie śds, a ich realizacja, osiągnięte rezultaty i ewentualna modyfikacja, omawiane były nie rzadziej niż raz na 6 miesięcy, stosownie do wymogu § 13 ust. 2 ww. rozporządzenia.

W zakresie skontrolowanych meldunków miesięcznych przekazanych do Wydziału Polityki Społecznej tut. Urzędu, stwierdzono w 1 przypadku uchybienie polegające na niezgodności między ewidencją obecności uczestników a meldunkiem miesięcznym przekazanym do Wydziału Polityki Społecznej tut. Urzędu (dot. marca 2017 r.). Rozbieżność dotyczyła liczby decyzji kierujących wykazanych w meldunku i liczby uczestników na liście obecności oraz liczby osób nieuczestniczących w zajęciach wykazanych w meldunku, w odniesieniu do liczby osób z odnotowanym na liście brakiem uczestnictwa w zajęciach.

Na dzień kontroli nie stwierdzono skutków powyższego uchybienia.

W związku z nierzetelnym sporządzeniem meldunku miesięcznego udzielono Pani instruktażu, o którym mowa w protokole z kontroli.

W zakresie dokumentacji zbiorczej, w 5 dziennikach dokumentujących pracę pracowników zespołu wspierająco-aktywizującego stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- w 1 dzienniku brak odnotowania imion i nazwisk osób uczestniczących w zajęciach,
- w 5 dziennikach brak ewentualnych uwag o realizacji zajęć i aktywności uczestników, ważnych z punktu widzenia przebiegu indywidualnych planów postępowania wspierająco-aktywizującego.

Zgodnie z § 24 ust. 3 pkt 2 rozporządzenia w sprawie śds, dzienniki zajęć winny zawierać m.in. ww. informacje.

Przedstawione nieprawidłowości skutkowały uniemożliwieniem właściwego monitorowania udziału uczestników w zajęciach i ich postępów w realizacji indywidualnych planów postępowania wspierająco-aktywizującego.

Ponadto w 3 dziennikach stwierdzono brak odnotowania godzin prowadzenia zajęć. Dzienniki dokumentujące pracę pracowników zespołu wspierająco-aktywizującego oprócz danych wymaganych na podstawie rozporządzenia w sprawie śds, powinny zawierać godziny prowadzenia zajęć, zgodnie z wytycznymi Wojewody, przyjętymi Zarządzeniem Nr 356 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 29 grudnia 2017 r. w sprawie stosowania wytycznych dotyczących zasad i sposobu realizacji zadania z zakresu administracji rządowej w województwie warmińsko-mazurskim – środowiskowe domy samopomocy (weszło w życie z dniem 1 stycznia 2018 r.), zmienionym Zarządzeniem Nr 136 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 5 czerwca 2018 r. (weszło w życie z dniem podpisania).

Ww. nieprawidłowość skutkowałą brakiem możliwości ustalenia czasu prowadzenia co najmniej 6 godzin zajęć.

Osobą odpowiedzialną za powstanie nieprawidłowości i uchybień jest Pani, jako kierownik jednostki. Przyczyną wystąpienia nieprawidłowości i uchybień był niedostateczny nadzór z Pani strony, jak również niestosowanie, przez osoby odpowiedzialne za realizację zadań, obowiązujących przepisów prawa.

W związku ze stwierdzonymi w toku kontroli nieprawidłowościami i uchybieniami, działając w oparciu o art. 128 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, wnoszę o podjęcie przez Panią stosownych działań mających na celu ich wyeliminowanie oraz o niezwłoczną realizację następujących zaleceń:

1. Podjąć działania w kierunku zwiększenia zatrudnienia w ŚDS osób świadczących usługi, a tym samym osiągnięcia wymaganego wskaźnika zatrudnienia pracowników zespołu wspierająco-aktywizującego, w odniesieniu do liczby miejsc w placówce, stosownie do wymogu § 12 rozporządzenia w sprawie rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy (Dz.U. Nr 238, poz. 1586 ze zm.).
2. Podjąć działania zmierzające do zmiany umowy o pracę osoby zatrudnionej na stanowisku kierowca/opiekun, a wykonującej wyłącznie zadania kierowcy, w celu usunięcia rozbieżności między stanowiskiem pracy wynikającym z umowy, a realizowanymi zadaniami.
3. Zawierać w kartach drogowych godziny przywozu i odwozu każdej grupy uczestników, stosownie do Zarządzenia Nr 21 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 31 stycznia 2019 r. w sprawie stosowania wytycznych dotyczących zasad i sposobu realizacji zadania z zakresu administracji rządowej w województwie warmińsko-mazurskim (rozdział III. Organizacja środowiskowych domów samopomocy).
4. Podjąć działania w kierunku zatrudnienia w ŚDS psychologa, celem realizowania w ŚDS usługi poradnictwa psychologicznego, zgodnie z wymogiem § 14 pkt 4 rozporządzenia w sprawie śds.
5. Rzetelnie sporządzać meldunki miesięczne do Wydziału Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie i prowadzić nad nimi wzmoczony nadzór, w celu wyeliminowania ewentualnych niezgodności z ewidencją obecności uczestników.
6. Zawierać w dziennikach zajęć dokumentujących pracę pracowników zespołu wspierająco-aktywizującego wszystkie elementy określone w § 24 ust. 3 pkt 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r.

w sprawie środowiskowych domów samopomocy (Dz.U. Nr 238, poz. 1586 ze zm.) oraz w Zarządzeniu Nr 21 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 31 stycznia 2019 r. w sprawie stosowania wytycznych dotyczących zasad i sposobu realizacji zadania z zakresu administracji rządowej w województwie warmińsko-mazurskim (rozdział VI. Dokumentacja).

Jednocześnie wskazuję, że w myśl art. 111a ustawy o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 1508 ze zm.), na poziomie gminy ośrodek pomocy społecznej nie może być połączony z ośrodkiem wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 5 września 2016 r. o zmianie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy o zmianie ustawy o samorządzie gminnym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz.1583), jednostki organizacyjne pomocy społecznej powstałe przed dniem wejścia w życie ww. ustawy i niespełniające wymagań, o których mowa m.in. w art. 111a ustawy o pomocy społecznej, mogą funkcjonować na dotychczasowych zasadach do dnia 31 grudnia 2019 r.

W związku z powyższym proszę o podjęcie działań zmierzających do wydzielenia ŚDS ze struktur Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Olsztynie, do dnia 31 grudnia 2019 r.

Proszę o poinformowanie Wojewody Warmińsko-Mazurskiego o realizacji zaleceń, uwag i wniosków w terminie 30 dni, powołując się na znak pisma.

Jednocześnie na podstawie art. 128 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka może, w terminie 7 dni od daty otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia. Wojewoda ustosunkuje się do zastrzeżeń w terminie 14 dni od dnia ich doręczenia.

W przypadku nieuwzględnienia przez wojewodę zastrzeżeń jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka w terminie 30 dni obowiązana jest do powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń, uwag i wniosków.

W przypadku uwzględnienia przez wojewodę zastrzeżeń, o których mowa wyżej, jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka w terminie 30 dni jest obowiązana do powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń, uwag i wniosków, o których mowa w art. 128 ust. 1, mając na uwadze zmiany wynikające z uwzględnionych przez wojewodę zastrzeżeń.

Z up. WOJEWODY
WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO
Joanna Jabłńska-Kostrau
ZASTĘPCZY DYREKTORA
Wydziału Polityki Społecznej

Do wiadomości:

1. Pani Elżbieta Skaskiewicz
Dyrektor MOPS w Olsztynie
2. a/a

KIEROWNIK ODDZIAŁU

Ewa Kardalska